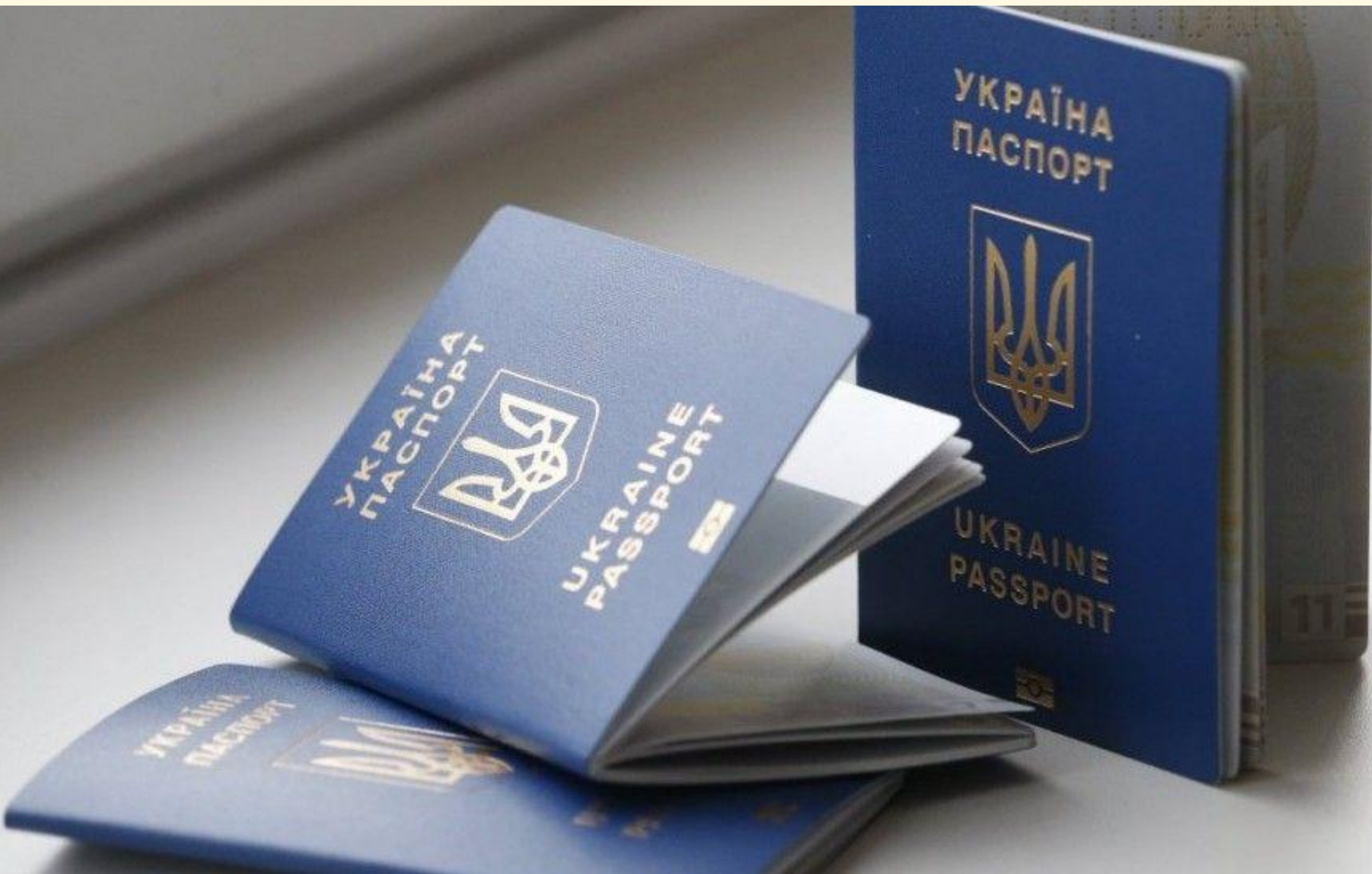

**Дисципліна:
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ
ПОДРОЖЕЙ»**

**Викладач: д.е.н., доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності, готельно-
ресторанної справи та туризму
Головня Олена Михайлівна**

ТЕМА 9.

**ПАСПОРТНО-ВІЗОВІ
ФОРМАЛЬНОСТІ**

ПЛАН

1. Паспортні формальності при здійсненні міжнародної туристичної діяльності
2. Класифікація віз та встановлення візового (безвізового) режиму в'їзду до країни.
3. Правила акредитації туристичної фірми в консульській установі посольства іноземної країни.
4. Туристична віза та правила її оформлення в посольствах різних держав.

ЛІТЕРАТУРА

- Абрамов В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» («Організація туристських подорожей») (для студентів денної та заочної форм навчання – Туризм). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 123 с.
- Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 364 с.
- Чередніченко Д. К. Способи підробки сучасних паспортних документів країн ЄС та ознаки їх. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2017. Вип. 17. С. 221-226. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpsek_2017_17_32.
- Головня О.М., Ставська Ю.В. Сучасні трансформації розвитку сфери туризму та індустрії гостинності: монографія. Вінниця: ТОВ «Друк», 2021. 220 с.
- Головня О.М., Ставська Ю.В. Міжнародний туризм. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Друк», 2020. 316 с.

○ 1. Паспортні формальності при здійсненні міжнародної туристичної діяльності

Документами, що підтверджують громадянство України, є:

паспорт громадянина України;

- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- тимчасове посвідчення громадянина України;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну.

Нині система норм права, що є правовою основою міграції та здійснення реєстрації фізичних осіб, має такий вигляд:

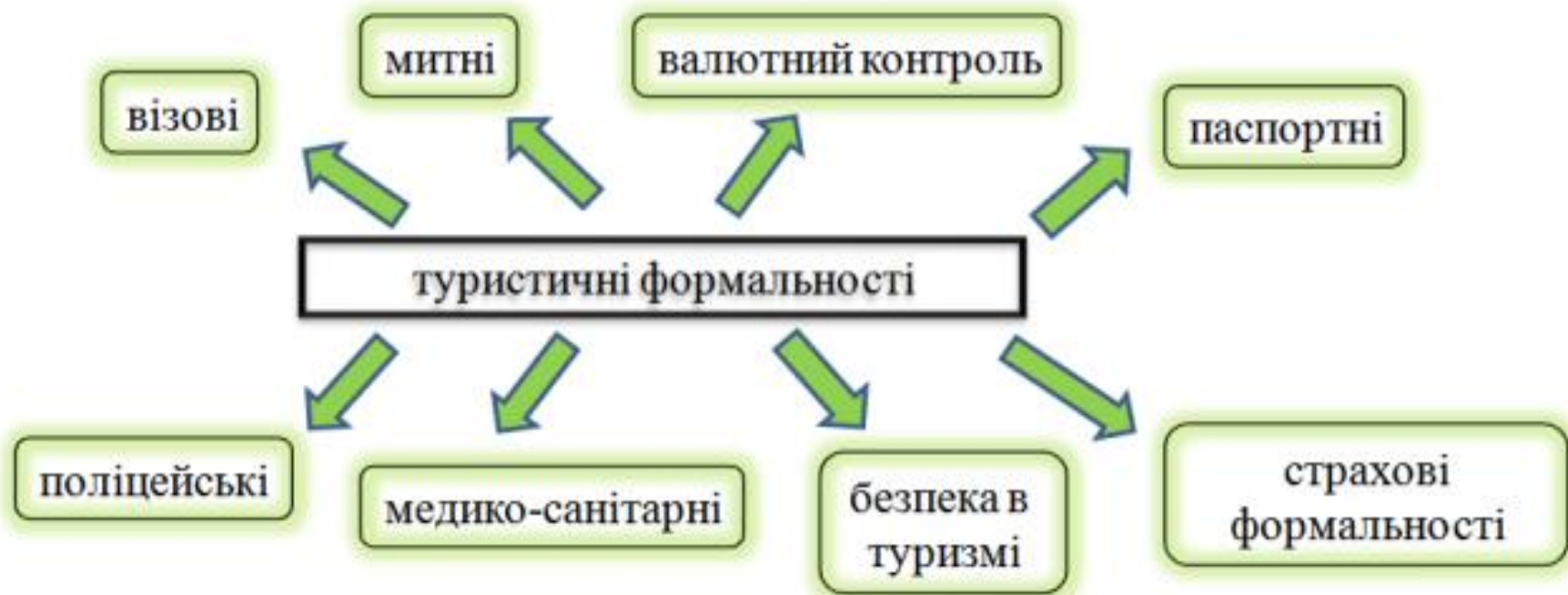
- 1) Конституція України;
- 2) міжнародні договори та угоди;
- 3) законодавчі акти України;
- 4) постанови Верховної Ради України;
- 5) акти Президента України;
- 6) акти органів виконавчої влади;
- 7) рішення органів місцевого самоврядування

- **Паспортні формальності:** встановлення терміну дії паспорта не менше п'яти років із необмеженою кількістю поїздок; децентралізація паспортних служб; скорочення термінів і спрощення процедури оформлення закордонних паспортів; запровадження поміркованого збору за оформлення паспорта; зберігання закордонного паспорта у власника без права його конфіскації.

Рис. 1. Групи туристичних формальностей

○ *Паспортні формальності*

Основними документами, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну й посвідчують особу громадянина України під час перебування за її межами, є:

- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- проїзний документ дитини;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка.

- Ці документи є власністю України і за умови їх належного оформлення є дійсними для виїзду в усі держави світу.
- У разі втрати громадянином України цих документів, документом, що дає право на в'їзд в Україну, є посвідчення особи на повернення в Україну, яке видається закордонними дипломатичними установами.
- Положення про таке посвідчення затверджується Кабінетом Міністрів України.

- Сучасний аналіз судово-експертного забезпечення діяльності Державної прикордонної служби України свідчить про стійку тенденцію до збільшення фактів виявлення підробок паспортних та інших документів, у тому числі громадян країн – членів ЄС.
- Тільки протягом перших чотирьох місяців 2020 р. під час заходів прикордонного контролю співробітники Державної прикордонної служби України виявили 132 підроблених, 30 чужих і 1746 недійсних паспортних документів.

- Дипломатичний паспорт України є документом, що дає право на виїзд з України, в'їзд в Україну і посвідчує особу громадянина України під час перебування за межами України.
- Дипломатичний паспорт України є власністю України і за умови його належного оформлення є дійсним для виїзду з України в усі держави світу. Зразок дипломатичного паспорта України затверджується Кабінетом Міністрів України, а видається Міністерством закордонних справ України.
- Дипломатичний паспорт України оформляється на строк до п'яти років. Дія дипломатичного паспорта України може бути продовжена на строк до п'яти років Міністерством закордонних справ України, дипломатичним представництвом або консульською установою України за кордоном

Адміністративна відповідальність за порушення паспортно-візового режиму настає у разі (відповідно до Кодексу про адміністративні правопорушення):

- – проживання без паспорту (ст.197);
  - – умисне зіпсуття паспорта чи втрата його з необережності (ст.198);
  - – допущення проживання без паспорту (ст.199);
  - – прийняття на роботу без паспорта (ст.200);
  - – незаконне вилучення паспортів і прийняття їх у заставу (ст.201);
  - – порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України (ст.203);
  - – порушення порядку працевлаштування, надання житла, реєстрації, прописки або виписки іноземців та осіб без громадянства та оформлення для них документів (ст.204);
  - – невжиття заходів до забезпечення своєчасної реєстрації іноземців і осіб без громадянства (ст.205);
  - – порушення порядку надання іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів та сприяння в наданні інших послуг (ст.206);
  - – незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України (ст.206-1).
-

2.Класифікація віз та встановлення візового (безвізового) режиму в'їзду до країни.

- **Візові формальності:** взаємне визнання візи низкою держав; в окремих випадках надання дозволу на в'їзд на контрольно-пропускному пункті; поширення чинності візи до 12 місяців на один чи кілька в'їздів у всі пункти і по всіх маршрутах, відкритих для туристів; безвізовий в'їзд на термін до трьох місяців; запровадження єдиного консульського збору незалежно від громадянства туриста.

- *Візові формальності* передбачають, що для в'їзду до іншої держави й тимчасового проживання на її території туристу, як правило, потрібна віза.
- *Віза (від лат. *visum* – проглянуте)* – дозвіл конкретній особі на в'їзд до іншої країни, виїзд за межі держави, транзитний перетин території.

- Віза – позначка в паспортному документі, що засвідчує право іноземця або особи без громадянства на в'їзд в Україну і транзитний проїзд через її територію.
- Візи залежно від мети поїздки поділяються на типи, що позначаються літерним і цифровим кодом (літерами латинського алфавіту – в машинозчитуваній зоні):

- Віза може бути видана на одноразовий в'їзд до країни у визначений період часу на певний термін, а також на так званий мультив'їзд.
- На підставі мультिवізи можна перетинати державний кордон кілька разів за визначений період часу (протягом трьох, шести місяців чи року), або у конкретно визначену дату

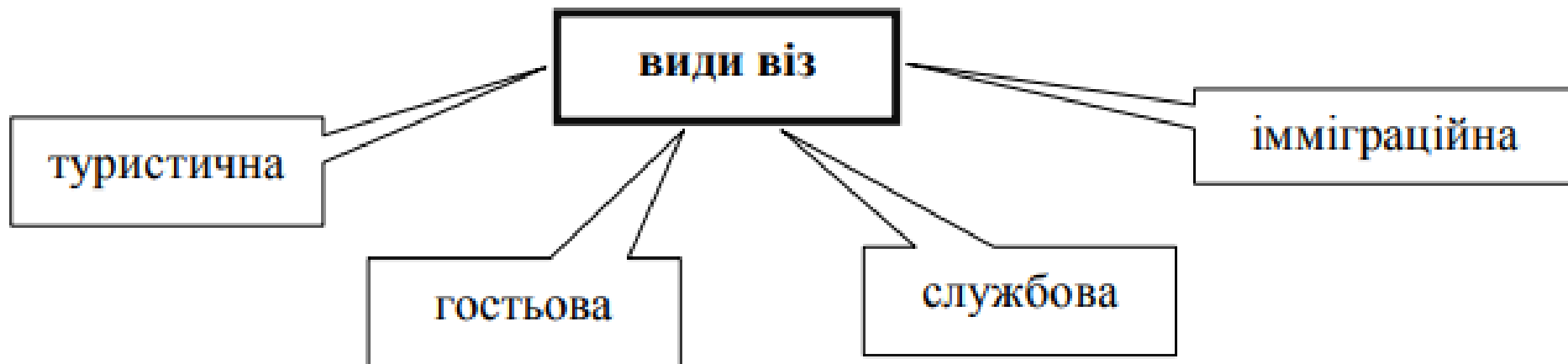

- 1) дипломатична віза (позначається літерою Д, у машинозчитуваній зоні – VD).
- Оформляється особам, які мають дипломатичні паспорти: дипломатичному персоналу іноземних дипломатичних представництв та консульських установ в Україні, членам їхніх сімей, іноземцям, які в'їжджають в Україну з місіями дипломатичного характеру, дипломатичним кур'єрам, членам урядів, парламентів, міжнародних організацій, видатним політичним діячам, в'їзд яких в Україну має дипломатичний характер;
- 2) службова віза (позначається літерою С та цифрами 1, 2 і 3):

- За призначенням візи можуть бути таких видів (рис. 2):
- □ туристична (без права займатися оплачуваною діяльністю в країні призначення);
- □ гостьова (із правом працевлаштування);
- □ службова (ділова, приватна);
- □ імміграційна (для отримання постійного місця проживання).

Рис. 2. Класифікація віз за їх призначенням

- У багатьох країнах існує власна класифікація віз. Так, види віз в Україні та підстави для їх оформлення можна представити у вигляді таблиці (таблиця 1).
- Отже, у відповідності до поданих даних можна зазначити, що в Україні існують такі види віз: приватна, ділова, туристична, віза для представників гуманітарних місій, віза для представників рятувальних служб, студентська віза, віза для працівників засобів масової інформації, для представників релігійних місій, види та підвиди транзитних віз, а також імміграційних віз та віза для обслуговуючого персоналу транспортних засобів міжнародного сполучення.

- У світі існує також особливий вид візи – *поліцейська віза*. Такий вид візи одержують особи, які потрапили до країни внаслідок впливу різних форс-мажорних обставин, терористичних актів, викрадення літаків, стихійних лих, небезпечної для життя та здоров'я хвороби, аварій транспортних засобів тощо.

- *Туристична віза* надає право власнику паспорта на тимчасовий в'їзд до країни відвідування з метою туризму і відпочинку. Вона є основним документом, необхідним для відвідування іншої держави, і підтверджує, що паспорт туриста був зареєстрований у консульській установі держави, яку він планує відвідати. Видають туристичні візи консульські відділи посольств іноземних держав чи генеральні консульства у регіонах.
- Для одержання візи за допомогою турфірм необхідно подати наступні документи: анкети встановленого зразка (для різних країн вони можуть відрізнятись), паспорт, візову підтримку, тобто запрошення від приймаючої сторони, фотографії й сплатити консульський збір. У деяких посольствах для отримання візи потрібно додатково представити страховий поліс, авіаквиток, а іноді й заставну суму з умовою повернення застави після повернення туриста з турпоїздки (якщо консульство має підозри щодо наміру туриста залишитися в країні після закінчення терміну візи).

Види віз в Україні та підстави для їх оформлення

Скорочене умовне позначення	Назва візи	Підстави для оформлення
П-1	приватна віза	запрошення встановленого зразка, належним чином оформлене органами МВС, або запрошення лікувального закладу в Україні та інші документи, що підтверджують приватний характер поїздки
П-2	приватна віза	особиста заява, результати співбесіди з працівником дипломатичного представництва чи консульської установи України, на якого покладено обов'язки прийняття рішення стосовно оформлення візи; документи, що підтверджують українське походження іноземця або особи без громадянства (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.01 №.1003 візи особам українського походження оформлюються на термін до п'яти років)
Б	ділова віза	запрошення встановленого зразка, належним чином оформлене органами МВС
Т	туристична віза	документи, що підтверджують туристичний характер поїздки

Г	віза для представників гуманітарних місій	підтвердження Комісії Кабінету Міністрів України з питань координації, приймання, транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходить з іноземних держав
Л	віза для працівників рятувальних служб	підтвердження, видане МНС
О	студентська віза	запрошення встановленого зразка на навчання, видане Міністерством освіти
М	віза для працівників засобів масової інформації	розпорядження МЗС України щодо оформлення візи
Р	віза для представників релігійних місій	запрошення релігійної організації, затвердженої Держкомреліги
ТР-1	транзитна віза	наявність документа, що підтверджує транзитний характер поїздки, віза третьої країни, проїзний квиток тощо
ТР-2	транзитна віза	документи, що підтверджують транзитний характер перевезень вантажним автотранспортом і пасажирським автобусним транспортом через територію України

Ім-1	імміграційна віза	дозвіл на роботу, оформлений Мінпраці
Ім-2	імміграційна віза	дозвіл місцевого органу виконавчої влади на постійне проживання в Україні
Ім-3	імміграційна віза	дозвіл МЗС щодо оформлення візи членам сім'ї осіб, яким надано статус біженця в Україні
ОП	віза для обслуговуючого персоналу транспортних засобів міжнародного сполучення	ліцензія на здійснення міжнародних перевезень, видана відповідним компетентним органом держави перебування

3. Правила акредитації туристичної фірми в консульській установі посольства іноземної країни.

○ Консульські установи посольств іноземних країн проводять акредитацію туристичних фірм, що дає їм право подавати документи від імені туристів на отримання туристичні візи. Для акредитації туристичні фірми подають в консульські установи такі документи (оригінал та з нотаріально засвідченими копіями):

1. Ліцензія української туристичної фірми (туроператора).
2. Свідоцтво про державну реєстрацію української туристичної фірми (туроператора).
3. Установчі документи фірми (статут або установчий договір, свідоцтво платника податку та ін.).
4. Контракт з приймаючою туристичною фірмою (рецептивним туроператором).
5. Ліцензія приймаючої туристичної фірми (рецептивного туроператора).
6. Лист-прохання на проходження акредитації (на фірмовому бланку, завірені печаткою та підписом відповідальної особи – директора чи його заступника).
7. Короткий нарис-історія створення та функціонування туристичної фірми (бажано мовою країни, до посольства якого звертається фірма).
8. Договір з однією з провідних авіакомпаній, що здійснюють перельоти до країни відвідування.
9. Довіреність на менеджера туристичної фірми, який безпосередньо буде працювати з посольством щодо відкриття віз туристам.
10. Контракт з однією зі страхових компаній, що відшкодуватиме можливі медичні витрати, які виникнуть у туристів під час перебування в країні в разі настання нещасного випадку.

- Підставами для відмови у наданні візи можуть бути: неправильно оформлені документи (відсутнє підтвердження бронювання готелю, неправильно написане прізвище туриста; термін дії паспорта туриста закінчується раніше, ніж через три місяці після повернення тощо), або сумніви, які виникають у працівників посольства щодо особистості заявника та намірів перебування в країні (можлива приналежність заявника до терористичних чи екстремістських організацій; нелегальні доходи при купівлі дорогих турів; судимість; намір мігрувати до країни під виглядом туриста; намір молодих дівчат заробляти проституцією за кордоном тощо).

- В той же час, наявність візи в паспорті не дає повної гарантії того, що закордонна поїздка обов'язково відбудеться. Остаточне рішення про в'їзд до тієї чи іншої держави ухвалюють відповідні імміграційні (прикордонні, поліцейські та ін.) служби безпосередньо на кордоні держави. Подібна практика часто має місце на кордонах мусульманських країн, хоча останніми роками вона дедалі частіше застосовується і на кордонах європейських держав, оскільки є вимогою керівництва Євросоюзу

4. Туристична віза та правила її оформлення в посольствах різних держав.

○ Перелік документів, необхідних для отримання туристичної візи:

1. Закордонний паспорт, дійсний протягом щонайменше 3 місяців після завершення поїздки, а також копія ідентифікаційної сторінки.
2. 3 недавні фотокартки розміром 3x4.
3. Паспорт громадянина України та копія усіх заповнених сторінок.
4. 2 візові анкети, заповнені українською та мовою країни призначення
5. Підтвердження бронювання авіаквитків
6. Підтвердження бронювання готелю (ваучер).
7. Поліс медичного страхування на весь період поїздки
8. Довідка з місця роботи або документи про реєстрацію приватного підприємця
9. Довідка з місця навчання (для школярів, студентів)
10. Фінансове забезпечення подорожі: кредитні картки, виписки з карткових рахунків про рух коштів за останні 3 місяці (оригінал та копія) або виписки з банківського рахунку за останні 3 місяці (оригінал та копія).
11. Документи, що підтверджують наявність майна.

○ Для оформлення візи в країні прибуття фірма-туроператор має заздалегідь (мінімум за три дні) направити приймаючій стороні (рецептивному туроператору) повну інформацію (на спеціальному бланку) про прибуття туристів:

- список групи із зазначенням пункту прибуття та кількість туристів та список групи (якщо вона сформована) із зазначенням П.І.Б. туристів, дати народження та номерів ЗЗП;
- номер рейсу транспортного засобу та час прибуття.

